

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА

ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.

РІК СЬОМИЙ.

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6,
біля водотоків воріт
Телефон редакції 1458.
Телефон друкарні 1069.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1912

на рік	на 11 м.	на 10 м.	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1 м.
6.	5.70	5.25	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25	65.

Передплата на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 р., або по 1 карб. на протязі перш. шести місяців.
Ціна „Ради“ за кордоном: на рік 11 р., (27 крон 94 гелери на австрійську валюту), на 1/2 року—5 р. 50 к. на 1/4 року—2 р. 75 к., на 1 м.—1 р. Коли закорд. читачі передплачують газету через пошти, то платять за газету по ціні встановленій для передплатників в Росії.
Передплата приймається тільки в 1-го числа кожного місяця.
ЗА ЗМІНУ АДРЕСИ 30 КОП.
(При зміні неодмінно прикладати стару адресу.)

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище адресу. Редакція може скорочувати і змінити статі більші, статі до друку негодні, переполювати редакції 3 місяці і висилаються авторам їх копії, дрібні замітки й дописи одразу знищуються Рукоси, на яких не зазначені умови друку, звільнюються безплатно.

3 ПРИВІДУ надісланих до газети віршів редакція не листується.
Просьба авторів **додержуватись правки „Ради“**.

УМОВИ ДРУКУВАННЯ ОПОВІСТОК:
За рядок петити попередю тексту, або за його місяць платиться по 20 коп.
За рядок петити після тексту: за перший раз 20 коп. за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платить і оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз, при умові друкуванія не менше 3-х ряд.

ПРОДАЮТЬСЯ ПО ВСІХ КРАЩИХ КНИГАРНЯХ ТАКІ КНИЖКИ:
ОЛ. НЕПРИЦЬКИЙ-ГРАНОВСЬКИЙ.
Намистечко Сліз. Поезія, ціна 15 к. **Пелюстки Надій. Поезія, ціна 75 к.**

СПЕЦІАЛЬНИЙ СКЛАД
Цуку та Пір'я
парового очищення. Готові полушки
І. РІХТЕР. ХРЕПАТИВ, 10, у дворі.

Приймається передплата на 1912 рік на українську газету „РАДА“
РІК ВИДАННЯ СЬОМИЙ.

Газета політична, економічна і літературна. виходить у Києві щодня окрім понеділків і днів після великих свят. Рада має широку програму, як звичайні великі політичні газети: дає огляди життя політичного, громадського, економічного на Україні, в Росії і за-границею; друкує фельетони, а також статті критичні і твори красномовства.

Рада зостається й надалі неpartійною газетою. Вона буде, як і досі, обстоювати змагання до поширення прав суспільства й органів громадського самоврядування.

Рада звертатиме як найбільшу увагу на справу народної освіти шкільної й поза шкільної, на потреби нашого вітчизняного та на питання культурно-просвітнього характеру—буде змагатися за найкраще розв'язання цих справ для всього українського народу.

Рада вважає, що поліпшення матеріального добробуту людини, економічний розвиток країни—є основним ґрунтом для зросту національної культури. Визначаючи це, „РАДА“ буде обстоювати кооперативну справу на Україні в усіх її формах: поширення сільсько-господарських товариств, товариств споживчих, продукційних і инш.

„РАДА“ буде подавати як найдокладніші звістки, дописи про кооперативну справу взагалі, а на Україні особливо.

Рада буде подавати звістки і дописи про життя культурне, економічне і політичне, про здобутки і втрати, яких зазнає український люд за кордоном: в Росії, в Галичині, на Буковині, в далеких колоніях: в Канаді, в Сполучених Штатах, в Бразилії... Доля та життя наших переселенців в Сибірі, на Кавказі—знайдуть також освітлення на сторінках „Ради“.

До ОПІВРІВІТНИЦТВА в „РАДІ“ запрошено визначніші літературні і наукові сили.

Рада має ВЛАСНИХ кореспондентів в Державній Думі, в Державній Раді, а також в політичних центрах Європи, в Лондоні, в Парижі, в Римі, у Відні, в Празі, у Львові, в Чернівцях і в усіх визначніших містах України по цей і по той бік кордону.

Ціна „РАДИ“ з приставкою і пересилкою в Росії:

на рік	на 11 м.	на 10 м.	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1 м.
6.	5.70	5.25	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25	65.

Передплату на рік можна виплачувати частками в такі строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб. в 3 строки; на 1 янв. 2 карб., на 1 марта 2 карб. і на 1 мая 2 карб., або по 1 карб. щомісяця впродовж першого півріччя.

Зсім передплатникам, що виплатять ще шість рублів буде вислано

„Словник української мови“
Зібраний редакцією журн. „Київська Старина“, премірований Рос. Акад. Наук. і виданий під редакцією І з доповненнями Б. ГРИНЧЕНКА, в 4-х великих томах. В книгарнях словник цей продається по 8 карб., без пересилки.

ЗМІНА АДРЕСИ—30 коп., артистам і учням всіх шкіл—БЕЗПЛАТНО.
Адреса редакції і головної контори: у Києві, Велика Підвальна вул., д. 6, біля Золотих Воріт. Телефон 1458.

Передплата на „Раду“ на тих-же самих умовах, що і в конторі, приймається: у Києві: 1) в „Українській Книгарні“, Бессієвська 8, 2) в Книгарні „Н. В.“, В. Володимирська 28, і 3) в Книгарні Череповського, Фундуківська і 4) в крамниці „Час“, Театральна пл. 48; у Варшаві в Гр. Стопури; в Одесі в крамниці Литвиненка і в україн. книгарні „Діло“, Ковна, 11; в Катеринославі—Книгарня Лозинської, Проспект в Мейстерово—Межевая, д. 6. Ессена у д. Залізняка; в Полтаві—Книгарня Маркенича, бульвар Котляревського; в Петербурзі—Книгарня Воляфі; в Харкові—Українська Книгарня, Рівна 25.

Редактор В. Яновський. Видавець В. Чикаленко.

Театр Городського Народного Дому
Труппа українських артистів М. САДОВСЬКОГО.
Сьогодні, 8-го, январа, дві вистави:
Бурлака др. на 5 дія, Карпенка-Карого. Ранком від 10 до 50 к.
Енеїда на 3 дія, по Котляревському, уложив М. Саловський, муз. Дісенко. Завтра, 9-го, після від 10 к. до 1 р. 20 к. у останній раз **ДВІ СЕМЬІ** др. малюнки на 4 д. з опіями Кропивницького. У вівторок, 10-го, комедія Кари-Бараго **РОЗУМНИЙ І ДУРНЬ** на 5 д. У середу, 11-го, у 6 раз **БРАТ НА БРАТА**. У четвер, 12-го, опера **ГАЛЬОНА**. У п'ятні, 13-го, у 3 раз І. Гордіна **ЗА СИНІМ МОРЕМ**. Квитки продаються. Початок вистав: ранком о 1 год. дня, веч. о 8 год. веч.

Дозв. Київськ. учев. округом КУРСИ **А. П. БОБИРЯ** у Києві, Софійська 5. Для обох полов, прийом у всякий час. Скоро і докладно вич. двойн. італ. бухгалтерії усього начею і шоред. листовно. Його умови вислаються безплатно.

БУХГАЛТЕРІ
Музично-драматична школа **М. В. ЛИСЕНКА**
Затвержена Міністр. Внутр. Справ.
В-ПІДВАЛЬНА № 15.
Прохання приймають щодня в канцелярії школи, прийомні години з 7-го январа з 2 год. дня. Навчати: кз. фортеп'яно—П. Диренктор, Н. В. Вольська (скін. курси фортеп'яно гри у проф. Лешетинського), М. І. Комар-Гачька. Ка оркестри—Е. Н. Вонсовська (лауреатка Моск. Конс.). Ка співи: М. В. Зотова (б. арт. Імпер. театр), Е. Е. Єгоров (б. арт. Імпер. і Київськ. опери), Е. А. Муравйова (б. ст. вичт. скатерця, Імпер. Муз. школа) Ка драми руської М. М. Старицька (артистка) і Г. П. Гавський (режисер театру „Осолюнов“). Ка драми української М. М. Старицька і К. Ф. Селенінський (артист). Ка театр. муз. гарм., контра і евідки. муз. Г. Л. Любомирський. Обов'язкові предмети: Лект. Г. В. Александровський, засл. проф. І. А. Сікорський і лект. І. М. Стещенко.

Видавництво „ДЗВІН“
Вийшла в друку і продається нова книжка **Микола ВОРОНИЙ.**
Ліричні поезії
Том І, вийшла худ. М. Жука.
Ціна 80 коп.

І-ша ЗУБНА лікарня.
Прорізна 10. ПРИ ЛІКАРНІ ХИРУРГ.
Спеці- **кожно-венерич. лічебниця** на вул. М. Михайлівська. Порая 50 к. Пр. 10—2 год. та 7—9 веч. Од 5—7 веч. завізують лічоби. Д-р Гольдберг, приймає у себе № 16, В. Валівської.

НЯНЯ
українська потрібна, звертатись особисто від 12 до 2-х година щодня по адресу: Київ, Трехсвятит. 20, пом. 2.
В. Литвинер, 16. Присяк 9—12 та 5—8, жінки 1—2. Праці (сіф), вси, мочолоп. (сепс. гофля вузель), пол. розот. Усі евен. методи гофля. в ліжка в окр. номері. 822-373

Після інвентаря **6** днів з 9-го по 14-го январа 1912 р.
Роспродажа
всього краму, що знаходиться в крамниці з великою знижкою
10% 20% 30% 40%
з ціни позначеної на крамні С. Петербурзька фабрика білизни і краваток
Р. М. ГЕРШМАН
Прорізна 2, телеф. 282.
Крамниця відчинена з 10 г. ранку до 6 год. вечора. 2-89-2

Запорозький курінь.
З великої сили запорізької старовини, що перевезена в січовий церкві у микополюську, уціліло дуже не

багато, та й те, що не встигли розібрати, скаже, абереглось не гаразд.
З дорогого аналога поодбавано чи мало інкрустації й поодкручувані го ловки (кажуть з золота), а на обрає Спасителя звіщено дик (чистий содою).

З курінів, про які агадає в „За поріжжі“ д. Яворницький, упілі тільки один—у дворі д. Гончарих (на Преображенській улиці). Збері гається він у такій шапі, що аж ду ша болить, дивлячись на цю дорог старовину: стоїть він у тісам дворі й служить за комору гончарини пожилым-евреям, які складають ту ди всякий неспотрібний хлам—гаш чірки, пір'я й инше. Одним словом хата, в якій жили борці за волю правду, служить тепер за ситиця Хоч д. Гончариха й доводила мені що син П—освічена людина—як і святаці дивяться на цю хату і на віть опити у її, коли приїзжає д неї у гоші, але... трудно йнять цю му віри.

Мабуть і цей курінь опітає та з доля, що й той, який стоїя у дворі покійниці Пашенкової. Пани з Катє ринославу давали їй за курінь 30 карб., але вона не хотіла, а я умерла, то сини розбрали його в дрова... Тільки озокло упілі й Бог купила за 50 карб. у катеринослав ський музеї.

На мою думку громадянство по винно б абрати потрібні гроші й ви купити у д. Гончарихи і перевезти на одну з січей, хоч би й у с. Капу лівку і поставити там (на куплений авно, землі) або коло Сіркової мо гали, або на березі проти чорто мильського острова, на якому стоїли січова церква, канцелярія й инш військовий будинки. До 1709 року цей берег був у купі в островом—мія ними це не було ризика річки Чор томлика. Цей берег (сама 200—300 належить тепер Мих. Михайличенко ві (свідомому, як мені здалось, укра їнцеві) котрий просять, щоб курінь поставити на його огороді. Тут при їзжі землі бачили б, в яких хатах проживали січовики, а не случаб потреби переночувати б мали б тут і захист.

Маваї, на горді котрих похований Сірко, дуже дорожаться з своєю землею.

Хрестів, що були на горді, багато уже не має,—їх перевезено у катеринославський музеї. Туди ж взято всю старовину, з церкви се ла Покровського, де була остання січа—зруйнована по наказу царя Катерини. Про цю останню січу у народі мало збереглось споминів: ко го б не спитав—де була січа—ука ають на острів біля с. Капулівка. На тім місці, де стояла січова церк ва (у с. Покровськї) селяни в склад чину поставили каліццо.

Жалко, що не було кому їх напу тить і вони замість стілької каліч ки змурували якусь коробку. Тепер, як по всьому запоріжжю пройшла залізниця, а станція (Чортотлик) обрешена не дальше 4—5 верст од колишньої січі, чимало земляків од відку історичні міста, про це свідчать підписи у книжці, що заведена на могилі Сірка.

Згодом одвідувачів, напевне, біль шатиме і того годилося би посі шити з викупом і перевозкою курія. Для його постановки я указав два міста, не згадавши й словом про чортотлицький острів, на якому теж не погано стоїть курінь, біля тільки в тім, що острів належить великій осо бі, яка навряд чи продасть цей по лятий кровю наших предків острі вець.

Ф. Краснюк.

Українська артистична виставка.

Тепершня українська артистична виставка є перша виставка українських малярів в російській Україні, як що не рахувати виставки під час

1) Селяне дуже неохоче пускають на ніч чужу людину.
2) На мою думку тут на місці вона робить б далеко більше враження ніж у залах катеринославського музею, де дивлячи швейцаря і публіка не дають змоги перенести в мину ле і предствити у своїй уяві життя лицарів січовиків. Треба було б забезпечити все од загибелі тут на місці, хоч би у тій каланді, яка поставлена на місці останньої січової церкві. І каланду можна було б зробити в українських етні.
3) Вона поставлена, мабуть, на тім самім місці, через яке почною добою прокрдався з своїм військом Тохатій до безвечно спавших лицарів-січовиків.

Городський Театр. Дирекція С. В. БРИКІНА.
Сьогодні, 8-го январа, дві вистави:
„Снігурочка“ Уч.: д-ки Виховська, Гашіньська, Драгомирська, Рабчинська, Відовко, Харитонова, д.д. Браїнін, Ісаченко, Томський, Каченовський, Вну ковський, Логічевський, Дісенко, Ковалевський і багат під оруд. М. Новаковського. Поч. в 12^{1/2} г. дн. У вечері по звичайн. ціні.
„Долина“ Тиханова, Передатіна, д.д. Ор шевіч, Каміонський, Саряницький, Каченовський, Вукозський, Дісенко. Поч. в 7^{1/2} год. веч. Завтра, 9-го, бенеф. Саряницького, Каченовського, Вукозського, Дісенко. Поч. в 7^{1/2} год. веч. Завтра, 9-го, бенеф. суфльора В. М. Гринберга, в 5-й раз „ІЗМ'ЯНА“. Уч.: д-ки Скокья, Драгомирська, Леміо ська, д.д. Ісаченко, Оршківіч, Томський, Еггель-Кров, Шідловський і др. В вист. 10 год, **КАМО СЬКА**, д.д. Ісаченко, Оршківіч, Томський, Еггель-Кров, Шідловський і др. В вист. 10 год, **КАМО СЬКА**, Quo Vadis). В середу, 11-го, **КНЯЗЬ ІГОРЬ**. В чета. 12-го, бенефіс А. Л. Ка ченовського—„РУСЛАНЬ І ЛЮДМИЛА“. Квитки на всі вистави продаються.

Городський Театр. Дирекц. С. В. Брикїна
В Четвер, 19-го январа, має бути
ВИСТАВА АРТИЛІ КАПЕЛЬДИНЕРІВ

виставлено буде опера на 1 д., муз. **2. КАМОРРА** опера на 3 д., муз. Ш. Масканті. К. Есологіто.
В виставі беруть участь кращі сили оперної труппи. Початок в 7^{1/2} год. вечора. Ціни місцям звичайні. Квитки продаються в касі театру і в артилі капельдінерів.

ПОТРІБЕН
негайно на провінцію ТАКСІРОВЩИК, добре знаючий тарифну спра ву. Подання і відомости про себе надсилати ТІЛЬКО ЛИСТОВНО (без долучення марок на відповіді) по адресі: Київ, контора „Ради“ для Р. Р.

одведе тебе; може там ти й заплачеш йому.

— В участок?—тихо, діловито спитала дівчина,—я не хочу в участок!—Не хочу,—вадумливо добавила, трохи перепада.

— Та тут недалеко,—умовляє її лагідно городник,—побудеш там до ранку, вийдешся...

Дівчина подумала трохи й тряхнула темними локонами.

— Ну що ж, катай в участок!—Видумайте, мені грошей жалко?—звернулася вона до публіки.—О, чуєте!—бравенула вона гриміти:—завтра не буде ні одної копійки,—всі прогубую! А візник—свиня!—де я у віці йому скажу. І в участок я не боюся. Хоч варав!—Ну, вези, прямимь особачем!—сказувала вона візникові, легенько вкопавши в сани.

— Махтей, проводи баршину!—звернувся старий городник до однієї постані. На освітло виступив Махтей, бородатий велетен в сиві, в смуглій а блякою шапці і в кинорою в руді. Став крехтати і огинатися. Підкочив молодий городник:

— Ех, мабуть вже я сам одведу!—він підкрутив вуса і сів на санки разом з дівчиною. Далі вирівняв й галатно обгорнув її за спину. Ставало всім весело.

— Трогай!—дівчинка крикнула дівчина візникові. Той охоче взявся за віжки. Цьохнув батіг. Дівчина повернулася до публіки, поважно вклонилася в савок й повела в повітрі руку:

— Досвідання студенти!—покотилося дівчинкою сріблом в морозному повітрі.

Радісний, бадьорний сміх ясно поспівав в гурту велід за санками.

— Вот душа!—звернулася одна задиаруба московська шинелька до якої ж другої,—я прямо влюблен!—Айда за неї!.. І два коряві москаліки витерли під носом рукавами, збили на потилицю кашкетки й підпідцем порипіла в темряву за санками.

Тихо на вулицях. Влізають по-де-кому керосинки. Нахмурилася сумні будинки, темними вікнами позирять на безлюдні вулиці. Скоро буде світати.

Щільно пригорнувшись до телеграфного стовпа, стоїть, немов змутована, постать. Голова схилилася: чи прислухається до чогось, чи щось нашітує.

Заворухилася стіха, одвела од стовпа одну руку, одставила ногу, потім легенько винутила вомом стовп з обіймів. Відразу захиталася, замаяхала, як вітряк, руками.

— Валися, братухо,—всє одно не вдержис!—породив йому, під'їхавши ближче, співний візник.

— Ні-я, не хочу!—вимахуючи руками й ногами, прохрипіла постать.

— Отже впадеш.

— Не впаду!—Постать сопла, хрипіла, схилилася мало не до землі то на один, то на другий бік, але на ногах держалася.

Візник зацікавився. Санки чуть тільки тяглись.

— Врешт, впадеш!—повернувся він вомо тузем до постаті.

— Та поганій скоріш!—задзеленчав в савок сердитий толенький голос.

— Замідь баршину,—хивав до неї візник.

— Владеш, собака!—примовляв він, починаючи гарчати.

— Фіг!—свинюла йому постать, напружуючись в всі сили вдержатися.

Візник сів за віжки й спинився; підняв шапку й ваявся за боки.

— Впадеш, свиню сину!—радісним завалом гукнув він, помітивши як той пішов уже панети по сквозалці. Ноги його плавли прямо, а сам він, вихляючись та вигинаючись, писав

руки в повітрі, і наставляв уже руки, готовий кожну мить тинуться ними в сніг. Але на велике диво не падав.

Візник витягував бороду, притискував руку, тинав в повітря батогом, немов хотів цахнути ним п'яного в снігу. Той допливав до другого стовпа.

— Ні, таки впадеш!—сипивши зуби і аданвши себе за коліна, аж хрипів візник: впадеш!

— Гоп!—радісно гукнув той, вкопавшись обома руками за стовп; потім блазенько пригорнувся до нього, випростав одну руку і показав візникові щось з рукава:

— На!—примовив він, легко вітхнувши.

Візник важко оддихнувся й покосив під шапку.

На санках давно вже цвірінчало щось на всю вулицю, ляглось, городного клякало, лагодилось вставати.

— Чи ви бачили таке!—не звертаючи уваги на те, до неї ж промовив, дивуючись, візник,—п'яна ж, чортова скорина, як чіп, а дивіться!—вдержався!

Він помалу нехотя сів за віжки. Незабаром знову стало тихо навкруги.

Переждавши трохи, од другого стовпа почала знову одділятися самітня тін, тихо, крадучись...

ПО УКРАЇНІ У КИЇВІ.

Лист Зілова до Н. С. Немешаєва. Бувши почитель шкільної шкільної округи Зілов звернувся до начальника південно-західної зал. дороги в службовим листом, в якому поясняє „сущість потьшного дьла“ і вказує на неправельне розуміння цієї справи залізнодорожною адміністрацією.

В школах на південно-зах. зал. дорожі, написано між иншим в листі, введено навчання дітей військового строю і військової гімнастики. Навчання бувають военні, які тепер виконують громадянські обов'язки і підлягають громадянському начальству. Через це „потьшное дьло“ втрачає необхідну зв'яз з военними. В кінці бувши почитель радить брати для навчання потішних дітних офіцерів. Лист цей датовано 31 декабря 1911 р.

Заборона вчення по змі ам. Почитель київської шкільної округи на кавав начальникові південно-зах. зал. дор. закрити в 1912 р. вчення по змі ам. в казінській, жмеранській, христинівській, ковельській і долубновській зал. дор. школах. Річ в тім, що по цих школах за браком місця в останні часи йшло вчення двічі на день, бо 1205 дітей внакше не мали місця в школах. Після цієї заборони рада управління півд.-зах. зал. дор. вдалася до міністра з проханням асигнувати 6.500 карб. на будівлю шкіль.

Штрафи на „Київську Мисль“. З вказу п. київського губернатора на редактора газети „Київская Мисль“ І. Тарнавського наложено адміністраційно два штрафи: перший 300 карб., а заміною арештом на 2 місяці, за кореспонденцію в Черкас, уміщену в газеті 29 ноября минулого року. Другий штраф—400 карб., з заміною арештом на 2 місяці за фельетон А. Яблоновського „Перелетання птиць“, уміщений в газеті 3 января ц. р.

Хуртовини у вомому районі південно-зах. зал. дорожі не стихають ось вже 8 днів і роблять дорожі великою шкодою. Досяг надходить телеграми про усякі перешкоди поїздам, втрачають телеграми повідомляють,

що на деяких лініях зверху ки по-біжються. Віля ст. Цибурово в снігу ваявря поїзд № 209 і 216; від останнього поїзду одчепили паровоз і пустили вперед, таким чином пощастило пробитися через сніг. Віля ст. Севастіановки ваявря в снігу поїзд № 4, пробитися йому не вдалося і його повернуто на станцію. В Валя ваявря в снігу поїзд № 4. На ст. Чернорудці оталося нещастя. Пуг, яким розчищали сніг, наскочив на селянську підводу. Поранено тяжко селянина Гогора.

Нова права організація. Київське губернське про т-ва і спілки присутствє зареєструвало нову праву організацію „Київское русское собрание“.

Нарада. Сьогодні в губ. правліні одбудеться нарада ветеринарних лікарів в справі опорядкування київських рівниць.

Ревізія уманської поліції. Сьогодні вляжають в Умань для ревізії поліцейського управління п. київський губернатор А. Ф. Гірс, секретарь губернского правління Н. Т. Рабіньский і член губ. правління Краченко. На цей час обов'язки губернатора виконуватиме віце-губ. В. Д. Кошкарєв.

Присядання Соломенки. З учорашнього дня Соломенку, в поліційному відомстві, предкаво до города Кітва. Для Соломенки заведено нові поліцейські штати—присав, письмоводитель, 3 надзиратели і 21 городовий. Присавом Соломенки наставлено поміщика присава луг'янівського уч. В. П. Кузовлева.

Днос. Якійсь Костянтин Сіткарев з Катеринослава звернувся до председателя ради міністрів статс-секретаря В. Н. Козовцева з такою телеграмою: „Київский театр сдается под преступно злонамьреннымъ псевдонимомъ интпренера Вагрова. Баремъ законо възвращаетъ псевдонимъ“. Департамент поліції переслав по телеграму київським властям. Але Сіткарев помилувався. М. Ф. Тапур, по сцені Вагров, не єврей, а дворянин з Херсонщини.

Самоубиство городового. Вчора вранці на Соломенці в казармі для городових зустрілися з казенного револьвера городовой київського повітової поліції Жаравій, 27 років.

Жертва холоду. Цими днями біля м-ка Бородинки, абившись з дороги, замерз селянин А. Зелінский, 55 років.

3 Київщини. Ялинки. По багатьох школах київського та васильківського повіту вчителі улаштували для учнів та їх батьків ялинки. На жаль на цих ялинках шкільні інспектори не дозволяли українських комерів і всі комері були російські. Це дуже не вдовалося селянам, які поприходили в школу на ялинку.

3 Поділля. Нещастя. Недавно в селі Раковій, недалеко од Томашполя, оталася в семьі селяна така подія. Рік тому Савка Щетинський видав свою дочку заміж за сусіда І. Чабанюка—п'яницю і розбитяку. Недавно в його жінки були родили; вона лежала тяжко хворя. До неї приїшли батьки. Чабанюк став їх бігти за те, що вони охрестили дитя. Теж скоро померла в лікарні, а тесть лежить вомом хворий.

3 Чернігівщини. Програв парі. Під час ваявря, яку улаштував поміщик Вугневський в сному маєтку в стародубському повіті, Вугневський звернувся до лісопромисловця Клімовицького, який приторговував у нього ліс, а такими словами:

„Один ліс коштує 65 тисяч карб., але я вам весь маєток оддам за ці гроші, коли ви їх дасте зараз, не виходючи з кімнати“.

Клімовицький згодився. Зробили од'їзку. Гості підписалися за свід-

кив. Лісопромисловець вивияз в кишені 65 тисяч карб. і тут-же оддав їх Вугневському. Вугневський почав одмовлятися. Діло перейшло в сьружний суд. В суді присудили ліс і маєток за Клімовицьким.

3 Полтавщини. Сельсько-господарський курс. Начальство дозволило роменському товариству селянського господарства улаштувати курс бжльництва в январі місяці цього року.

Пошесть. В передмісті Переяслава, Подворках, лютує шкарлатина. Слабють діти і дорослі. Місцеві лікарі отавляють неохоче до боротьби а пошесть. Найбільш слабють селяне, а з ними не панькаються. Лікарі не хотять їздити по татах, а домагаться, щоб слабих дітей носили в лікарню за 3 верстами.

Заборона. Костянтинградський справник не дозволив впорядити вистави п'єси „Ватраки“ в с. Великі-Вучки.

3 Харківщини. Пожежа. В Сумах 3 января згорів новий ваякрий театр. Од всі будови лишилися тільки залізобетонні стіни. В отаі загинуло все майно товариства артистів русокой драми. Причини пожежі докладно не відомі.

3 Катеринославщини. Вчительська доля. Уже скілько літ в томківській другій земській школі працюють дві вчительки, в останній час вони захворіли на сухоти. Вчительки звернувшись з проханням дати їм одпуск на рік політичних. За грошовою допомогою та жалуванням за проганий рік вони не добивалися. Замість одпуску вони одержали „предписа-вія“ негайно очистити квартири, бо на їх місця призначено других вчителів.

Дівоча гімназія. Олександрівське повітє везство прохає начальство доаволити одкрити в Гуляй-Полі дівочу гімназію.

Голоді. Скілько семей в селі Катеринославського повіту—Краснополі, Волоського та Василівки—переселились в Оренбургську губернію, попродавши і землю і все добро. Через голод, який тепер паяує в Оренбургській губернії, селяне повернулися в Катеринославщину. Частина їх захворіла на сийний тиф, пошесть скоро росповсюдилася поміж людьми і губернське везство примушено тепер в тифових пунктах будувати баракки і посилати санітарні отряди.

Курся. Інспектор народніх шкіл города Катеринослава одержав пропозицію од курся бжльництва та шовківництва, які міністерство освіти улаштує в Одесі, щоб він пораяв з учителями кандидатна на курся.

Розбійники. За останній час в Олександрівському повіті ровелоса багато розбійників, які роблять напади. Поліція заарештовує багато людей, робить труєв в селах, але розбійників не зловить. Після нападу на залізниця на артілях Мельникова по підозріанню заарештовано було 40 душ. Через те, що цих розбійників не вкрито, в повіті мають перемінити всю поліцію. Перше виходить в одставку пристав повітової євської поліції Мехленбургцев та його поміщик Козьоров.

3 Херсонщини. В одеському університеті, не дивлячись на те, що закон забороняє студентам служити в канцелярії університета, в канцелярії ради служать студент союзник, який одержує жалування, стіпендію і квартиру.

Недавно один університетський служитель союзник справляв орті в кабінеті декана юридичного факультету з публічними жінчинами.

Ного скинули в посади після „трехкратного обличенія“.

3 Кубані. Вистава. В станції Тифліській, в будинку 2-х класової школи, любители ставили п'єсу „Шельменко

денщик“. Грали гарно. Чистий прибуток 135 карб. піде на користь голонних.

Галичина.
(Од власного корреспондента).

Лікарі-українці в Австрії. В ч. 1 „Здоровля“, органу українського товариства лікарського, подається спис відомих товариств лікарів-українців в Австрії. Перераховано тут 138 лікарів, а того на Галичину приходить 104, на Буковину 12, Австрію доліжно 12, Істрію 5, Чехію 1, Хорватію 1, Боснію 1. В Галичині найбільше лікарів у Львові—21, в перемишльському повіті 6, станиславівським 5, тернопільським і терновельським по 4, в 7 повітах по 3, в 11 повітах по 2, в 21 повіті по 1. Місцевостей, в яких а лікарі-українці в Галичині 63. В сьхідній Галичині 96 лікарів, в західній 8. Нема жадного лікаря-українця в 12 сьхідно-галицьких повітах.

Масові віча українські в справі виборчої реформи до сейму відбуваються скрізь по краю ось уже цілий тиждень, при численній участі населення. На вічах приймаються відповідні резолюції і пересилаються президентові міністрів. На вічу в Коломиї прийнято, між иншим, резолюцію а жаданням октройовання крайового статута і сеймової виборчої реформи після ультимативних українських домагань. Цікаво, що крім укр. нац. дем. та почасті й инших укр. партій ні поляки, ні москвофилы ніякого руху в масах не роблять. Поляки іритується українськими вічами, бо вони показують політичну свідомість і організованість українців, перед якою треба буде уступити.

Буковина.
(Од власного корреспондента).

„Нова Буковина“. Під таким заголовком почав виходити в Чернівцях новий часопис політичний в двох виданнях. Перше видання виходить три рази на тиждень, ціна в Росії 8 карб. на рік; друге видання раз на тиждень, ціна на рік в Росії 2 карб.

Новий президент краю на Буковині. Місто бар. Вляйдебена, якого призначено намісником Мораві, до Буковини пробивом на президента краю граф Меран.

Перший староста (справник) українців на Буковині. Недавно призначено в Вижицко нового старосту українця. Є це перший політичний урядник українцев на становищі старости на всю австрійську Русь-Україну. В Галичині на 50 українських повітів нема на становищі старости жадного українця, все поляки. На Буковині монополія в політичній адміністрації мають німці.

Українські жадання від правятельства на Буковині. З нагоди призначення нового президента краю українська газета „Нова Буковина“ ставить до нього, як представника правятельства, слідучі жадання: переведення регуляцій рік і потопів та забудовання мостів, поділу православної консисторії на українську і румунську, припинення румунизаторської системи в народнього шкільництва, очищення краю від москвофільства, упорядкування крайових фінансів, отворення в Чернівцях вищого суду крайового для Буковини (тепер Буковина належить до львівського крайового суду) і дирекції буковинських залізниць, абудовання нового будинку для університету і засновання на університеті кафедр історії України з українською викладовою мовою, одміну українців в українських відділах гімназій в Чернівцях і Кіцмаї і утворення українських класів при гімназії в Сереті.

душі. Оми хотять пресл'двать ма-лорусское нар'чїе, они хотять пресл'двать малорусскую п'язю, они хотять загубити всі ті черти душевнїи и бытовнїи, которая выработала Украина вь своей исторіи“. Не вірять те цьому—криком кричать пальоний як порох д. Шульгина: „Мы не только не посягаем на малорусскій говоръ, мы бывнн историческїи особенннстїи и прелесть украинской поэзїи, но мы охраняем ее и лелѣем“. Мало вам—то маєте більше: „кто бы захотѣлъ вырвать ихъ, отнять ихъ у насъ—встрѣтилъ бы сопротивленїе людей, которые умѣютъ защищать то, что они любятъ...“ Больше хочете—дасть вам д. Шульгина і більше: „если бы кто-нибудь когда-нибудь посягнулъ на эти жемчужннныя молодосїи, все на эти жемчужннныя молодосїи бы обидой и воумушенїем...“

Чуєте, чуєте, як заговорили савенківці після того, як привиділи їхній мав необережність привязати себе наслідником Богдана Хмельницького! Діло доходить, як бачимо, вже аждо до „сопротивленїя“ до „воумушенїя“ до „активної оборони“ того, що так палко люблять „більші українфилы, ніж самі мазепинці“. Це вже либонь не самі мазепинці. От-т лиш невидко, як на сторінках „Кієвлянина“ д. Шульгина друкуватиме статі нехай і „маган друкуюватиме“ в оборону билорусскимъ говоромъ“ в оборону „блоторусскїи историческїи особеннстїи“ України, а д. Савенко обов'язуєтє українську школу, а д. Волинєць чиє там хто візьме на свою частку автономію... На все, одво слово, знай-дегось свій спеціаліст і вони зуміють сказати про Україну те і так, що і яки дозі не говорили. Що там ті „господа мазепинці“: вони щось там роблять для українського народу, але

роблять але, невд'яно, вони, напр., тільки „ломають і порять прекрасное народное нар'чїе, принесенное изъ тьмъ времєнъ“, а от у „над-мазепинцѣ“ піде вомсім инша музика. Правда, і досі наші над-мазепинці не пребували рідкою культурою але, як по широті приналежать д. Шульгина, було це у його тільки в паночках на „Гимназической горкѣ“: там вони тільки й виявляли свою любов до України. За те аж ось коли запалився д. Шульгина; він покаже напр. д. Зілова, Кармазину і вомому педагогичному начальству, як вивають а школярів „мужичий языкъ“ та нищити „прелесть украинской поэзїи“, він струєсе пенуорю і поладію а конфискуату Шваченкового „Коззая“, він і перед військовим начальством не уступиться за те, що у військы калітять „прекрасное народное нар'чїе“, він і до саводна дїйде за забороно „бєхитросної трєхкласной церкви“... Ажде хто-хто, а прийамій д. Шульгина належить до тих людей, що „умѣютъ защищать то, что они любятъ“.

Але нехай не турбується ні д. Зілов а Кармазину, ні цензура а поліцією, ні військове начальство, ні оинод: нема їм чого тремтіти: з образа та обурення д. Шульгина нічого страшного для них не вийде. Д. Шульгина справді любить Україну, але

Ти, брате, любишь Русь
Як хлїб і кусень сала...
Ти, брате, любишь Русь,
Як любишь добре пиво...
Ти, брате, любишь Русь,
Як діл, воли, корови

Згадавсь нам Франкова характеристика. Що ж—це теж любов і коли до цього додати ще „Гимназическую горку“ а паночками, то матимем, певне, повний асортимент та-

го, що любить у рідному краю д. Шульгина з ватагою своїх „над-мазепинцѣв“. Звичайно, що не доведеться йому витгати шквлі в пихов, щоб цю свою любов оборонити. Хлїб і кусень сала, добре пиво і дим, воли та корови і навіть Гимназичну горку—все це він має і за цим добром, звичайно, нікто не сьгатаєтє: ні д. Зілов, ні цензура, ні поліція, хлїба що „нарушенїе общественной тишинн“ пальоний д. Шульгина заподіє. І всі оті крики про любов та нахвалки в оборону—се просто звичайні панські жарти, що в ситого шлунка походять і вище од шлунка—ві до серця, ні до голови—не підіймаються...

Одно тільки не жарти в писанні д. Шульгина: це запекла зненависть до тих, кого він ає „мазепинцями“, „политическими измѣнниками“, „предателями России“, людьми „хуже татар, хуже половцев“, і з якими заприногається боротися до загину. І це не диво. Ажде ці люди руйнують йому над-мазепинську іділю такої любові всімк патриотам—сала й пива Гимназичної горки; ажде вони неустанно будять прислану совість, ворушать самосвідомість у народі, клічуть до справжньої любови до рідного краю. Іхня любов—то любов не за хлїб і кусень сала, а любов, яка несє з собою самі жертви, яка праці, подяга й терпіння вимагає. Ну, деж таки героєм пива й Гимназичної горки тату любов врозумити і як можна їм не зненавидіти людей, що таку любов несуть у своему серці? Як не боротися з ними, що підравають папування пануочкам, нагадують, чий власне хлїб вони заїдають і звідки Іхній кусень сала вьзясь?.. Не диво, що ці неспокійні люди пеують добрий гумор хлїбним патриотам, і ми знову-

мили д. Шульгина, коли б навіть він і не присягався так палко їм ненавидіти й з ними боротися; ми цілком віримо, що ці люди для його гірш половців і татар. Де там ті в гаспиді половці з татарами, а тут зараз не дають тобі спокійно хлїба-соли уживати... І нічого з нами церемонитися, тут вже вомсім не платоничні нахвалки—повсгати на оборону „жемчужннныя молодосїи“,—тут дійна боротьба усема воядами, од брєхень, наклепу й доносу почавши, боротьба за утробні інтереси, за істнування, розумієте ви—за те істнування, що на темной і повелоденій примосітє, що дає д. Шульгинові в його „над-мазепинцями“, і кусень сала, і добре пиво. Чи ж може він не стати на сторожі коло темноти, чи може простити людям, що її розганяють?

Так, д. Шульгина має рацію і в своїй любові, і в своїй зненависті. Має рацію навіть тоді, коли ширить свідому—він ає це—неправду всяким страшним на його погляд словами про зраду та запроданство своїх ворогів. Вильш йому нема чого робити й инших засобів він не знайде. Даремно тільки на Бога він посилає: „божїи, кажуть, ніктоже вьстѣ“—отже й д. Шульгина. Там само даремно Гоголя кляче за свідка своїх брєхень: у Гоголя міг би він знайти не одну терпку для себе правду, от хоча б про „прев'язнннхъ малоросїянъ“... д. Шульгина і сам певне ає, як про таких соколів думав колись навіть Гоголь. Міг би, кажуть, знайти, та не знайде, бо не туди дивиться той, хто рідний край в уїхама на Гимназичній горці амішує.

18 Сєргій Єфремов.

Справа з пам'ятником Т. Г. Шевченкові.

Жертов. В об'єднаній комітет від живдринської городської управи приславо 5 карб., асигнованих на пам'ятник Т. Г. Шевченкові.

Спустілий храм.

Спустів мій храм. Я знову сам. Проїшла ілюзія кохання. Проїшла... Кінець зрадливим снам! Кінець... А думав: до соннянн Не вгаєш цей огонь кохання! І от... я знову сам...

Спустів мій світлий храм. Спустів. Рядують стіни од наруги. Зітхають тіні давніх днів. На все лягають мертві смуги. Кінець... Любов не прайде в друге. На-вік мій храм спустів. Я. Мамонтов.

За кордоном.

В Персії.

В Тавризі знов покарано на смерть трох з тих, що напали на російське військо. Салар-Доуле знов взяв в Керманшахові 80.000 руб. з таможенних прибутків, що разом з взятими раніш дасть 300 тисяч.

Бувший шах взяв в Бендергазі 60.000 рублів. Турецький консул поїхав в кріпость Чіарік, де стоїть штаб-квартира турецького військового сусідніх округів. В Урмі розійшлась чутка, що незабаром туди прибуде батальон турецького війська.

Курди з племені шека мобілізовані і готові при першому закликів консула напасти на місто.

Російське військо розставлено по дорозі з Хоя в Урмію: в Дільмані, Хосровді, Аушанлу, Хантахатті, Кусті, Силіні і Адані.

Револуція в Китаї.

Патріотична внутрішня позичка в Китаї дала поки що 900 тисяч лян і більшу частину цих грошей дали принці. Брат бувшого регента видав Юанши-касі на боротьбу з революцією всі свої скарби.

Газети вимагають, щоб 80 відсотків майна енухів було конфісковано. Мукденському генерал-губернаторові наказано з Пекина бути готовими до бою і оборони морського берегу Маньчжурії від революціонерів, які збираються напасти з цього боку.

Газети повідомляють про те, що революціонери захопили Лен-Чжоу-Фу, прибувши на двох параходах з Дальнього. Ранено одного офіцера.

Таможенне начальство в згоді з революціонерами. Тутешнє начдство набірає добровольців.

Життя ескімосів в Гренландії.

Ще два роки тому професор Отто Норденськільд поплив в далекий полярний край, щоб ближче познайомитись з життям племен, які ведуть безперестанну боротьбу з суворію і непривітною північною природою. Тепер професор Норденськільд описує що свою подорож.

Ввечері 8 іюня пароход "Ганс Егед" пристав до берега південної Гренландії. Найближче місто було Гольстенборг, все з дерев'яних доміків, заселених ескімосами. Там було заготовлено човни, на яких Норденськільд поплив з товаришами в глиб країни.

З двома ескімосами він проїхав коло ста верстов і прибув на границю вічного льоду. По дорозі йому зустрічались горні ландшафти з глибокими долинами і озерами.

Погода була ясна, тепла 15—20 град.

Драма в Неаполі.

(Бувальщина).

— Do you see land, Mr. Ledger? (Чи бачите ви землю, пане Ледж), спитався молодий чоловік з чорнявим волоссям, свого старенького вже товариша в ясі, стоячи на палубі величезного океанського парохода „Джордж Вашингтон“, що плыв в Америку до Європи.

— О, Jes! (так) — відповів той — „І можу вам напевно сказати, пане Стюерд, що це беріг Іспанії, бо проїздив тут вже не раз.“ Він замовк, дивлячись на палаючий захід.

Вечірню. Сонце однією пологою купалося у воді, а незабаром воно зовсім пірнуло, лишивши по собі яскраво-червоний відблиск на тому місці, де звикло. Геть-геть туди на схід товкою нелюдою стежкою тягнулася земля...

— Як гарно! — прошепотів Стюерд. Ледж мовчав. Він примітив позаду себе за щоглою якусь темну чоловічу постать і, не повертаючи голови, спускався за нею очима. Постать стояла скільки хвили нерухома, але потім стала посуватися ближче. Раптом Ледж звернувся до свого молодого товариша: „А чи не пора нам, пане Стюерд, спуститися до каюти, бо починається вітер, — мовив він вразно дивлячись на його. Стюерд зрозумів. — Це саме хотів я тільки що вам сказати — відповів він.

Проходячи повз щоглу Ледж побачив, що постать зникла.

Нігде й сліду снігу, або льоду. Висока сочиста трава і корчі — це вся тутешня рослина, попадались табуни північних оленів. А далеко на краєвиді безкрає поле льоду і снігу.

Звіділь Норденськільд повернувся в Гольстенборг, а з нього вже поїхав в Гольдгаб. Коло цього міста видно ще руїни часів вікінгів.

Велике значіння для країни мають гарні кам'яноломи, прибуток з яких йде на пенсію учителям, священникам і лікарям. Населення Гренландії ще й досі додержується своїх звичаїв, пристосованих до місцевої природи. Європейської культури тут немає, все своє, стародавнє і вікове.

Як в нас селянин живе з своєї смужки поля, так ескімос живе з свого човна, на якому він мачує все літо і добуває запаси риби і звірини на дев'ять місяців. Коли жорстока зима загонить ескімоса в хату — курінь, і в нього не стане риби, він вміє добре голодувати.

Семейне життя ескімосів здебільшого гарне, навіть тоді, коли в хаті живе скільки б семейств — родичів. Продавати горілку заборонено у всій країні.

Нема в ескімосів ні уряду, ні суду, і все ведеться на старосвітських звичаях. Країну поділено на округи; на чолі кожного з них стоїть колоніальний директор.

Майже в кожному селі єсть школи, і число неграмотних з кожним роком зменшується.

Виходить навіть гренландська газета. Талановитий загалом народ здібний до містечтва.

Полярні краї — каже Норденськільд завше тягли нас до себе якоюсь магнітною силою, але цікавість до них одходить на задній план перед симпатіями до цього дивного племені ескімосів, які не загинули в боротьбі з суворію природою і так всіма силами прагнуть до культури і поступу.

Останні вісти.

(З газет та по телеграфу).

Всякі звістки.

ПЕТЕРБУРГ. „Р'єчи“ повідомляють в Вологді: в велико-угодському повітовому з'їзді перед початком засідання повірений Глубоковський заявив: „як бувший офіцер, я вважаю неможливим брати участь в справі, в якій з другої сторони виступає повіреним Яголковський“ — шпик і провокатор, розкритий Бурцевим, який під псевдонімом „барон Штромберг“ влаштував у Вельгті вибухи бомб з людськими жертвами і якого не раз заажували на каторгу“.

Щоб підтвердити свої слова, Глубоковський показав 16 газет і послався на осіб, які своїми очима бачили присуди на каторгу Яголковського.

„Гроза“ повідомляє, що почесного редактора „Грози“ Петрова арештовано за невиплату штрафу.

ХЕРСОН. Почтаюв Дудкин знайшов вчорч на улиці чемадан, в якому було золотих річей на 20,000 карб. Дудкин передав свою нахідку начальству.

ВАРШАВА. За 20 верстов од Варшави в лісному доміку жирандовського лісопромисловця Зєскада грабители вбили 8 душ, — 5 дорослих і 3 дітей. Одау дівчину двох років душоги пожаліли.

ВІЛЬНА. На свенцицькій під'їзній колії в неопленому вагоні замерз пасажир.

ПОЛТАВА. Золотоношському предводителю дворянства гр. Капнітові не дозволено прочитати в Полтаві лекцію про турецько-італійську війну.

ПЕТЕРБУРГ. В новому театрі народнього дому сталась пожежа. Ви-

горіла вся сцена. Шкоди на 180.000 карб.

МИНСЬК. В маєток Підкамень, ігуменського пов., до поміщиці Гудо прибуло троє невідомих в формі поліцейських стражників. Вони показали повістку од судового слідчого, щоб Гудо разом з своїми служачими йшла мершій у волость. Гудо так і зробила. Коли ж вона вернулася додому, то побачила, що всю прислугу пов'язано. „Стражники“ ж, забравши 2000 карб. золотом, векселі і процентні папери, десь зникли.

ЗА КОРДОНОМ.

Всякі звістки.

ВЕРНІН. З Гааги телеграфують що після нещасливого аборту серйозно занедужала королева Вільгельміна.

РИМ. Під Дерною три тисячі арабсько-турецької піхоти напало на італійські позиції. Атака турок при допомозі двох гармат тяглась з 6 годин ранку до години дня. Зоставили біля сотні вбитих араби одгоушили. Італійці захопили багато зброї і рушниць гранат.

Італійці збрали на допомогу сем'ят м'яних і ранених на війні більше 3 000,000 лр.

ВІДЕНЬ. Підчас обструкції в гадітському сеймі українці поставили користуватись автоматичними музичними інструментами, щоб зберегти сили.

КОСТЯНТИНОПОЛЬ. В горді леджить снігу на пів-аршина завтовшки. В околицях на сажень. Через великі хуртовини поїзда змілька днів не ходили по всіх дорозах. Кабель Костянтиннополь — Прейшпожежено й доі не положено. Пароходи зв'язуються на кілька днів. По Мраморному морі пароходи зовсім не ходять.

Розпоуцен турецьку палату депутатів. Ніяких імпіментів не було.

В провінціях Турції авархія. Число розбійницьких гуртів збільшується. Коло Вейрута розбійники грабували французьких інженерів, які виступували місце для залізничці. Як дивинський і монастирський валі приїхали у Костянтиннополь радитись, що діяти з розбійниками.

ПЕТЕРБУРГ. З Пекина повідомляють, що замах на Юаншияка організував один з князів. Кажуть, що Юаншияка, через поважання до імператорської фамилії, не дасть ходу цій справі.

Література, наука, умілість і техніка.

— Нові видання львівської „Провісти“. Оповідання в історії української землі. Переказав (?) Микола Залізняк. Книжка друга, Львів, 1911, стор. 72, ціна 50 сот.

Твори Ізидора Воробкевича, том II. (Руська письменність т. XII, 2), Львів, 1911, стор. 412, ціна в оправі 1 кор. 60 сот.

С. Кузик: Річниця доповіді і проби, роблені заходом тов. „Провіста“ в літах 1908—1910. Львів, 1911, стор. 128, ціна 1 кор. (ч. 5. Господарської Бібліотеки Тов. „Провіста“).

Ілюстрований каталог видавництва тов. „Провіста“, зладив А. Гаяк, Львів, 1911, стор. 56.

Вечерниці українського гуртка „Кобзарь“ у Москві.

(Од власного кореспондента).

Український муз.-драматич. гурток „Кобзарь“ у Москві на четвертий день різдвяних свят було вперше рядково надзвичайно гарні вечерниці. Оповідка про те, що на вечерниці буде виконано виключно твори молод. укр. композитора Я. С.

рос і передав капітанові телеграму. Ру, подивившись на адресу, прочитав її Леджу, що сидів біля його і сказав: „Це вам, ваше преподобіє“.

Ледж, прочитавши телеграму, звернувся до капітана: „Негайні обставини примушують мене сьогодні покинути пароход. Вудьте ласкаві, дати мені перерів. Я виїжджаю о восьмій годині ввечері“. З цими словами він встав і пішов до своєї каюти. Він подорожні страшенно зацікавився цією звісткою і ліз до Стюерда за поясненням, але він не міг їм нічого пояснити.

Вечером о восьмій годині Стюерд у себе в каюти старанно грмувався на Леджа, а той сидів тут же на канапі, вже заграмований Стюердом. Коло його на столі лежала сьогоднішня телеграма — застиг клявчик паперу, на якому не було написано ні слова.

— „Я не дам йому в Неаполі вистіти першому — кавав Ледж — капітан зробити так, що першим вийду я, а дов-Мігуель аж останнім. Так що він ніяк не в'їде повідомити „своїх“... Хочай мені й відомо було, що „воно“ в'їде про мій приїзд, але я не сподівався, що зустрінусь з „ними“ на пароході. Цей есепаче справжній диявол: він одразу визнає нас. Але тепер він нам не перешкодить. Як тільки ти зустрінеш перше з поліцаями, ми не дамо йому зійти на беріг і заарештуємо його на пароході. Головна річ не дати йому повідомити „своїх“...“

Стюерд був уже готовий. Він чудово підробився під Леджа і в його чорній ясі робив правдиве вражіння американського пресвітера. Час був їхати. Стюерд зібрав свої накуки і з поміччю Леджа, вийшов на палубу.

Степового, а також про те, що сам Я. С. акомпанувавши, збрала в помічницю „Кобзаря“ блиску авдіторію з муз.-драматичного, літературного та політичного громадського світу Москви. Прибули сюди артисти Імп. театрів (д-ї Алчевський, Павловський, д-ки Калінович, Калінович та інші), артисти опери Зіміна, члени укр. секції при т-ві Сл-ої К-я, цимьненнія Христа Алчевська, представники поступової столичної преси. Були також представники консервативного моск. громадянства (д. Шмаков та ін.), зацікавлені розвитком діяльності українського гуртка „Кобзарь“.

Вечерниці почались вступною промовою І. О. Алчевського про завдання сучасної української музики, взагалі, і про характерні риси творів Я. С. Степового. Умло і вчачю була означена художність та естетична вишуканість музичних творів, відомих в теорії музики під назвою — програмних т. е. скомпонованих на літературні сюжети. Найбільш бажаними та відяними сюжетами для композиції д. Алчевський вважає твори молодих українських поетів, переважно — О. Олеся. Зараз же після слів д. Алчевського почався перший одділ вечерниці, складений в композиції на слова укр. поетів старшої генерації (Чернявського, Коняського, Шевченка, Щоголіва, Л. Українки, Франка). Артист Імп. вел. театру д. Павловський проспівав: „Степ і степ один без краю“ — поезія Чернявського, а також: „Ой поля“ — слова Коняського та „До сити невільна думка мовчала“ — слова Л. Українки. Д-кою Калінович та д. Томашевський (арт. Імп. вел. т.) були виконані: „Вечір“ — слова Щоголіва, „Місяць ювенський“ — слова Л. Українки, „Розвійтеся в вітром“ — слова Франка, „І за гаю сонце сходить“ — слова Шевченка. І. О. Алчевським чудово були виконані „За думкою дума“ та „Три шляхи“ Шевченка).

Музичній творчості Я. С. Степового найбільш милі моменти драматичні (але не трагичні), та моменти епічні, про що вразно свідчили художня передата д. Алчевського, д-ки Калінович, але слухачам найбільш сподобалась композиція на слова Франка. Авдіторія замерла; ридали згукі рояля, оховаючи в собі, тихе зітхання, невголені яви, невтішні жалі, замерле в серці кохання; вся сила та експресія музичного твору застигла в питанні: „в зів'язлих лінях хто може вгадати красу вою зеленого гаю“.

В другий одділ вечерниці ввійшли твори Я. С. Степового, скомпоновані на слова О. Олеся: „Давилося сонце“, „Лявся снів“, „Доляни сплять“, „О, це не всі умерли жалі“, „В квітках була душа моя“, „Не цвітує квітка зимою“, „Скоро сонце засміється“, „Не беріть із зеленого лугу вербас“. Перед виконанням цих пьєс С. Петлюра кавав про оригінальну вдачу кожного з поетів, твори котрих увійшли в програму вечерниці. Найбільше д. Петлюра співався над творчістю Франка і Олеся, як суцубо улюблених ним знавців чоловічої душі, дієвних виразителів симпатій та ідеальних поривів свого часу. Виконання творів Я. С. Степового на слова О. Олеся слухачам дуже сподобалось, особливо „Не цвітує квітка зимою“, де м'являвся настрої од сумних до буйнорадісних: „... Час минає... Зима минає, — все прокинється від сну і пінями привітає сонце, ласку і весну“.

На третій одділ вечерниці була призначені танці, котрі затягнулись далеко за північ.

В Українській.

Твори В. Винниченка, том IV.

В прекрасно виданому IV томові творів Винниченка (в оповідання „Кузь та Грицун“). Ця річ по надзвичайній техніці, майстерності і живості оповідання, по блиску фарб і висоті художньої обробки, по глибокій ідеї і широті постановки питання варта того, щоб її поставили в осередку всього збірника. Чистота поезії цього твору, його безтендіційність примушують оговоритись що до суб'єктивного характеру його розуміння „Кузь та Грицун“: кожна чисто-художня річ матиме стільки критиків, скільки читачів, або навіть стільки варіантів критичних поглядів, скільки разів читатиметься. З тенденційними творами взагалі, і з деякими такими ж творами В. Винниченка справа стоїть простіше: там все ясно, все вразно сформуловано, головне підкреслено, дуже докладно доводиться, що дівчі два буде чотири, або не буде чотирі, — отже критик дільком об'єктивно може й собі доводити, що те — вірно, а ось це — зовсім хабне і найлегше тоді зрозуміти, чи автор правий чи неправий, і вже зовсім явна думка, що твір його тенденційний, поезія другого сорту. Аналіз поетичних особливостей художнього образу буде об'єктивним, а розуміння, примінення і громадсько-етичні паралелі — суб'єктивними, ні для кого не обов'язковими.

Цю історію варто переказати, але не для знайомства, бо ніякий переказ не в силі передати краси стилю, чистоти і вірності тонів і фарб оповідання „Кузь та Грицун“. Грицун доручив Кузеві за себе рідшати, поставивши, вибрати місце спочивку в степових мавдріках, наймити, — він тільки мрія, підсталяв себе літньому сонцю і усміхається зорям своїми синіми очима. Мандрівників троє, але Кузь забрав собі закодавчу і виконавчу владу, бо за ним завше пасивна згода Грицуна. Наймити Кузь не має охоти, бо він має в запасі прекрасне Ельдорадо — домазові сніга, де їм дадуть аж по десять рублів у день і Діч, де можна рибу ловити. Але вони мають все, що потрібно людям: „на небі сонце, під ногами воду“, поблизу чужай город, а в ньому картопля така, „що її можна було і варити і навіть пекти. Ми в цьому переконалися. Ми могли в наймом не спити“.

Так вони відлежувались на березі Дніпра, Кузь лавав одіжу, а ті двоє усміхались природі; Кузь наймитам одповідав, що йому на їх ціну напильвати, що в лодкавських селлах можна по десять рублів у день зяти, а на Дону можна рибу ловити. Аж дівчина з синіми очима, що пролядила в економічеській гарбі і весело сміялася небу, сонцю і Грицуневі, аруйнула українську бурлачку іділю на березі Дніпра, громадська солідарність була порушена Грицунем, який рішучо пішов наймити у ту економію, а якої була дівчина. А Кузь після невдали спроб сининти товариша од наміру наймитися, де була ця „куропатка“, аневиселай опозицією і третього члена компанії, якому здавалось, що дівчина і на його глянула, мусів діти з ними. Вія рідшав: „хай все їде, як хоче“, і вже ні в що не вмішувався; „арзав ж, як приїхали, глянув, вискався і сказав, що це не економія, а старий свиношник“. Зате Грицуневі тут все дуже угодилось, він же звертав увагу на балачки й глумування, — „бо це таки справді було смішно і безсоромно: злігатись з паською наймитком, хвойдов, в якоюсь горнишкою, яка тільки вміє до всіх ауби виставлять“, — а пропа-

*) Увечері видруковано було в „Солі“.

південь Італії. Тут „працює“ вона під вишензаведеною назвою аж до відродження Італії. Ця еска загального підйому не могла не відбитись і на „Маффі“; вона розпадається на дві часті на більшу „Каморра“ й на меншу „Маффію“. Перша почала допомогати революційній „Молодій Італії“, а друга за гроші служила і тим і цим. Щоб відрізати свої діла від „праці“ „Маффі“, „Каморра“ на все, до чого вона тільки доторкається, кладе мільюнок або знак чорної руки. Але революція минула. Загальний настрої уяв і скоро „Каморра“ знов зустрілася з „Маффією“... Саме тоді починалася еміграція до Америки. Де-які члени „Каморра“ і „Маффі“ переїхали в Новий Світ. Вони підтримували авосна в Італії, власне в Неаполем, де був їх головний комітет і вже через скільки десятих літ ми бачимо, що члени цих двох банд в Америці з'єдналися в одну. Таким побитом почалась „Чорна рука“. Бандя ця була так добре організована, що ні американська ні італійська поліція не находила засобів боротися з нею і почували себе безсилними. Що уявляло з себе „Чорна рука“ тепер і як вона „працює“, це лише за нас оповідав хроніка Чікаго. Читаємо в „Раді“:

„Чорна рука“, — це правдива язва Америки. Після статистики міста Чікаго, цього року поповнилася там „Чорна рука“: 18 душогубств, коло 20 осіб прирваних штигелем, підложено до 100 бомб, до 500 тисяч доларів однято в людей силою. У всіх випадках, окрім двох злочинців не зволнено. В місяці злотці цього року „Чорна рука“ замордувала чотирьох італійців. Підчас розправи проти одного члена „Чорної руки“, суддя Лем-

тав що вчі десь у панському садку. Кузь ніби нічого не помічав.

Так і тяглося, аж загальна справа, інтереси гурта, колективу були зачеплені так, що треба було на це реагувати: економія почала давати погану їжу, а робітникам це не подобалося. Розмова з управліаючим повна своєрідного Винниченкового гумору і блеще прекрасною переданими подробицями; матеріялу для читача тут багато. Характерно описана процесія до контори; цікаво, що протестний чоловік, хоч він нехай буде повний самопоману Кузь, почував завжди себе ніяково в розмові з панями чи „вищими“ од нього, вважає потрібним підібратися, набратися того ще пралдівського настрою для розмови, в якій обидві зацікавлені сторони не бувають ширими. Кузь два рази склав картуза і пригладжував чуба. Дядькоша Терентій виступав так, наче йшов у неділю до церкви. Просто скульптурно виразна постаць Кузя, який тільки поводити оком на товаришів, щоб не перебивали, яово вважається складний вираз обличчя його: „Так що ваше благородіє,—знов посміхаючись трохи соромливо, трохи благуаче, завертів він картуза—на щот вашого распоряження ми просимо. Щоб значить, піду вам луччю!“ А те ж той самий Кузь, якому „сонце ні почом“, який „сонця не боїться, а як раз обротно“. Одповідь управляючого відома і звичайна, робочі радяться весь час між собою, чи кидати роботу. Але Грицун пристає до того гуртка, що бажав дитися і не мав великої охоти мандрувати в Кузеві лопманські села. Нарешті, розв'язка конфлікту: робітники йдуть до управління за розпорядом і папиртами, Грицун з усіма не пішов, а став а боку. Економія вжила гидкого викруту, не даючи робочим грошей за працю. Обурений Кузь маву управителя правду в очі, а цей заохочує Кузя по ліці. Отут в Грицуневі прокинувся товариський огонь, кинувся він на управителя, в його очах було щось таке сталеве, дже, гаряче, що підняло всіх робітників, що загавало в контору управителя з черкесами, чого Оленка ніколи не бачила в його очах. Родот і папирти було вивадо,—на масть в економії було мало черкесів. Громада велело вирушати в економію, перед він Кузь, мрібно посміхався Грицуну, який разом забаву на Оленку. Очі Кузя, зустрічаючись поглядом з Грицуневими „ставали соромливо радісними“, а Грицун теж одповідав усмішкою соромливою й радісною. Знов гурток потпав себе лопманським селами, де по десять рублів у день можна взяти, та рибальством на Дону.

Ні для кого не секрет, що Винниченко—це entant terrible сучасної української літератури і вундеркінд нашої інтелігенції. Кожна нова річ цього письменника захоплює увагу громадянства, викликає палкі обміан думок, неспокоїть старих і хвилює молодих. Коли на більшості оповідачів більше-менше сходяться погляди дубля,—все одно чи згожуються з автором, чи ві, але життя, талант, художність признають всі, то драматичні твори викликають багато невірних суперечок і невесоко оцінку художності цих п'єсавнів. Проте художник уперто притягає увагу громадянства до деяких проблем, які він рмчає по своєму, які вважає цікавими й важливими для себе найаперед і потрібними його читачеві. І всетаки, не вважаючи на різнодушність, чи ніхит, чи ворожість до Винниченкових проблем, ім'я цього письменника і його сильний талант примушують і риводушних, і неохочих, і ворожих читачів задуматися над піднесеним питанням.

дис дістав лист такого змісту: пусти арештованого на волю, в інших разі звинеш, як багато інших. На другий день звийдено бомбу під дверима квартири того судді.

Довго, довго боролася американська поліція проти цієї банди „душолюбів“, як називають „Чорну руку“ американські газети, але—маріо. Злочинці неваже були не живі люди, а якесь чорті бо після кожного злодійства не можна було найти жадного сліду, окрім знака „Чорної руки“, а сами розбійники провалювалися крізь землю. Багато часу тягнулося це так, аж поки настановлено було за инспектора поліції молодого італійця на привітє Петрозіно. Цей енергійний чоловік в короткий час звийшов сліди банди, а через рік він мав вже всю американську банду в своїх руках. Але арештовувати її Петрозіно не хотів, бо дізнався, що центр „Чорної руки“—головний комітет сидить у Неаполі. І ось, не дивлячись на те, що бандити поклялися його вбити й вже не раз робили замах, він заміслив єдним ударом знищити цю гідру. Передавши всі діла своєму головному помішникові Карло, давши йому наказ зараз арештувати всю банду, як тільки він одержить від його телеграму в Італії, Петрозіно в своїм другим помішником О'Долейлем, сів на пароход і відплив до Європи, маючи на меті арештувати комітет „Чорної руки“ в Неаполі. Тут-то і зустрічався ми а вим в лиці американського пресвітера Леджа. Неподовано Петрозіно Ледж відкрив що за ним, та його пом швиком О'Долейль-Стюердом, стежить якийсь чоловік, що був записаний на пароході, яко епанець дон Мігуель-де-Ляваро. Це страшенно стурбувало його

Іде колектив, громада своєю стежкою до далекої мети, блукає думка людська по широким просторах, як той протастуватий Кузь, лівно вибірюючи пунати спочивку, покладаючись на адобутий віками досвід. Може тільки така українська національна думка,—спокійна, повільна, впевнена і лізнава, мало мучиться, гріється і бурхає, а повагом мандрує до загально-людської мети, і для спочивку, для вільної праці має в запасі мітичні лопманські села.

Були навіть, певно вони і тепер е, такі Кузі в українських гуртках, які так твердо вкраїли в непереможену силу поступу, що зрікалися класти кімнички, цеглини на українську національну будову; все одне, мовляв, поступ вітре всі паразитичні парости на громадському організмові. Але наш Кузь—тип загальний, активний і пасивний, розумний і протастуватий, мудрий і явний. Він вносить у собі спокійну впевненість, що так і треба,—не поспішаючись рунати вперед, вириваючись чимало на сові, не кваплячись із згодою на вигідні в даний момент проповіді хоч би через те, що вони вигідніші для проповідуючого, ніж для нього. Консервативом, заложений самою природою в його істоту і Кузь прекрасно його мять в собі а необхідністю поступу. Всяке громадське життя має в собі велику силу інерції і через це громада в неприємним чуттям приймає її удари і штовхавці, які вносять в його рух особисті ініціатива окремої людини. Через це громада по більшості, коли не завжди, ставиться скептично і вороже до революції в обсягу моральних принципів. В одповіді на гарячу, ширву і безладну проповідь Винниченка, в одповідь на яву Грицуна, що в повому вибраному ним, особою, місці все „гарно і мило“, чується скептичний голос, що „це не економія, а старий свинюшник“. Весела, синькока Оленка, часове втілення мрій Грицуна, для Кузя тільки хвойда і аура-п'ятка. Досвідчений, зтриманий Кузь на своєму віку бачив і луччю економію, і кращих живок, але не даєся, щоб ним опанували матеріяльні розкоші і поривання серця, бо він має в далекий перепетиві щасливі лопманські села. В дасяни різко виявленої індивідуальності і громади завжди загострюються і тільки в рідких випадках, в моменти великого суспільного значіння, бачимо таку зворушуючу пріянь, як між Кузем і Грицунем. Хто з них мав більше права і рації поводитись так, а не инакше? Очевидно, обоє. Дарма, що Кузі скептицизм оправдав, дарма, що помилявся не він, а Грицун, але Грицун те не раз буде помилятися і не раз буде обманювати себе примарою щастя: він молодший, він рухливіший, хоче шукати по своєму, не чекаючи вказівок Кузя. Проте він прпуская часове верховенство Кузя і поки-що охоче згожуються а усім, аж поки нове поривання не розхвилює його самого і тоді—новий конфлікт, може такий гострий, що життєві стежки їхні зовсім розійдуться.

Думки, які я підставляю під художні образи нового оповідача В. Винниченка, снуються все в напрямку до того конфлікту, який де-якими творами нашого автора загострюється, а де-якими переноситься на більше спокійну і рівну площу. В данному разі, а оповідач „Кузь і Грицун“, це далеко до висновку, що найкращою розв'язкою конфлікту буде повна згода письменника з громадянством, бо пасивна роль слухачного й івертого Грицуна повбавляє його можливості самостійного шукання особистого щастя. Влагословенні всі шляхи шукання письменника, але в тім разі, коли втілення його ідей мають

А що як це член „Чорної руки“? Треба було постаратися, щоб він не міг перешкодити. Як зробив це Петрозіно ми вже а попереднього знаємо. Тепер він сидів і старанно студіював фотографії ачлониців, лупаючи точ трохи схожого на дон Мігуеля цього „проклятого еспанца“, як окрестив його О'Долейль, але нічого не міг знати. Лякаючись, що де Ляваро зробить замах на його життя, випадково довідавшись, як його обмануто, Петрозіно рішив удавати з себе і нададі хоррого, аж до самого Неаполя, а там—капітан Ру знає своє діло. Він задерже дова де Ляваро на годину, а тим часом О'Долейль приведе поліцію і вони арештують цього „проклятого“.

Прошло шість днів. „Джордж Вашингтон“ промишує вже Іою, ввійшов в Неапольську затоку і привіявши лопманів, наближався до Неаполя. На великій рейді він став. Пілоти покинули пароход, а на їх місце вступили тамжеві урядники. Як би Петрозіно був на палубі, він би зараз замігив, як дон Мігуель де Ляваро таємно передав одному з лопманів якийсь клаптак паперу, прохаючи його прочитати. „Ebb-ne!“ (Добре!) відповів той, ховячись до кешеві золотого. Але Петрозіно сидів у себе в каюті, чистив револьвер і нічого не бачив. Капітан Ру тільки що забігав до його і запевняв, що все йде як найкраще. Петрозіно не хвилювався; він був певний, що виграв діло бо О'Долейль приведе йому поліцію.

Ми покинули Стюерда себ то О'Долейль саме тоді, як він залишав пароход. Висадившись на „Old Mole“ (Старий мол), він ливав без уваги величезні скелі і мури Гібралтара, а

живу основу в дієному життє, а не абзудовані теоретичною думкою.

Дуже добре можна собі уявити розстерянність мундир перед просто поставленим питанням про право жінки бути матіррю без шлюбу. Смпатичний і милый Довгаль („Таємна пригода“) безмірсь заклопотаний своєю незвичайною ролю: йому пришлося бути батьком дитини, але не тільки право батька, а й чоловіка зведено до найменшого ступня.—Його участь припущена тільки в фізіологічних межах, а більше він не потрібен. Питання, над яким слід добре подумати, і повна розстерянність Довгала, як представника свого полу, у Винниченка замальована гарно, вірно і а якимось насмішкватим сарказмом.

Зате таємничка жінка, що хотіла мати дитину без шлюбу, батька і інших необхідних до цього часу аксеуарів, вона просто надумана,—живий манекен, який має переказати думки письменника. Скільки неправди і вигадки в її останньому монологові: „Ха-ха-ха!—радісно, любовно засміялась вона.—Обдурила вас? Правда? Ах, ви, голубчику мій! Ну, а як же мені було бути з вами? Ну, скавати, що я хочу собі мати дитину без всяких там ваших шлюбів, батьків, вайданів і такого вшого? Хто його зна, може б ви почали мені мораль ще читати... Так я вас ваяла та й обдурила. Правда, молодчуха? Ха-ха-ха!.. Ну, ви не сердьтесь... А тепер прощайте. Мене ніколи не шукайте. За „наслідки“ не турбуйтеся, дитина моя,—чуєте? тільки моя. Ви просто... ну, вроді штучного апарата були, без якого неможна обійтись...“ Тема не нова в сучасній літературі і В. Винниченкові вона ще менше вдалася, ніж Амфітеатрову. Живий образ жінки у письменника не вийшов і таємна обставина і тема вуаляк не рятують справи. А Довгаль, тимчасом весь, як на долоні, звичайний людський тип. Здається, що не так обурює звичайно людей різка проповідь, як проповідь і справедлива в своїй суті, але невдала. Поки маємо діло з шуканням в творах В. Винниченка, доти почуватиметься і ширість і сила цього письменника, а коли вже автор певно й виривно показує, кудя він привів читача і що йому хотів сказати, то тут і межа ширости й безпосередности художника: починається штучне притягання життя під готовий манекен.

Гарне саме поривання, смертельна туга людини, кинутої в вир життя і природи, спільно захоплює в тризімом поставлене питання, а не виразна одповідь на нього. Чого сумно стескується серце, коли дивиться на красу? Чому хочеться тужно захопити голову в руки і ридати гарячима слезами? Чому? А чому в тих словах і ніжність е і радість, і журба, і безнадійність? (Чудний епізод). І чого заховався і розчарований художник в скульптурній роботі протистутки, в постаті гидкої жінки, в самому художньому втіленні негарного побачив і позув те саме, що було у його коханой красуні? І отся мука шукання краси і правди про красу передана у письменника з повним драматизмом. Сухенький дідок, який віддурився через щось своєї влучки, довго не міг дати собі ради а правдо, яка його непокоїла і якої він уникав, аж поки саме життя не завідало його, як треба аробити („Таємна“). Добре, що саме життя, а не вигадка, як в „Таємній пригоді“. Мучиться в неможливих обставинах морального життя і герой „Дрібниці“ („Мое останне слово“). Оповідання тепер зв'яляється в іншій редакції і під ним шлем заголовком, який і центр оповідачя перетягає до іншої думки,—

про значіння дрібниць в життє видроків адеморалізованої буржуазії. Маємо ще в цьому томі ще епізод а недавнього минулого—„Студент“, який характеризує В. Винниченка тільки а боку майстерства малювання, а в загальним напрямком творчості письменника не тісно в'яжеться. Із новіших оповідач В. Винниченка зібрані в цьому томі—„Таємна пригода“, „Таємна“, „Чудний епізод“ і „Кузь і Грицун“ дають цікавий матеріял для характеристики письменника і а осібна виявляють той елемент шукання, який розстеряється до величезних розмірів в його п'єсах. До якого б висновку сам автор не приходив, ми в ньому вітаємо той могутий і стійкий дар малювання, надзвичайну спостережливість і почуття дійсности, які йому дають змогу вносити в наше письменство цілі скарби художнього слова. Що В. Винниченко виводить помиляється і приходять до висновків, а якими „треба боротися“, це не одніма у нього великого його права, права талановитого художника—кавати голосово своє слово громадянству. А що він, як і раніше, талановитий і блискучий поет природи і життя,—в цьому, маю надію, ні для кого сумнів нема і це явче а IV-го тому його творів.

Ан. Василью.

театр і музика

— Український театр. Сьогодні в українському театрі два спектаклі: вранці—„Вурлака“, увечері—„оп. Енеїда“. Завтра загальнодоступна вистава, йде а останній раз—„Дві семі“.

— Театр „Соловцов“. Сьогодні вранці—„Новий мідь“, увечері—„Метла любови“, автра остання загальнодоступна вистава—„Живий трупу“; ролі Лізи виконає д-ка Пасхалова і Фед—д. Павленков.

— Городський театр. Сьогодні вранці—„Свігурочка“, увечері—оп. „Доліна“; автра бенфеїс с-фльора В. Грицберга, піде оп. „Іам'яна“.

— Оперний спектакль учнів школи М. В. Лисенка. В неділю, 15 январа, вранці в городському театрі одбудеться спектакль оперних учнів музично-драматичної школи М. В. Лисенка, яка артисти Імператорських театрів М. В. Зогової. Поставлено буде акти а опер: „Руголетто“, „Царская Невеста“, „Руслан и Людмила“, „Ма вена“, „Анда“, „Маюць“. Вилети продуються в канцелярії школи (В. Підвальна, 15).

ДОПИСИ

(Од власних кореспондентів).

Г. КОНОТОП (на Червігівщині). Поступ. Дивившись тепер на Конотоп, не певнясь в його колишнього акуткового провінціального городка, яким він був до останніх часів: так багато в йому перемінялося. Почалась ця перемена а 1905—6 років. Насамперед відкрито середню 7-ми класову комерційну школу, яка вже дала два випуски; потім відкрилось 2 нових парки; у городі завведено телефон а платств 50 карб. у рік; викопано артезіанський колодезь, щоб людність не пила води а болотняній річці Сауча, яка не давала ґрунту для холери, яка гостювала у Конотолі минулого літа і осени, забравши а собою більше сотні жертв; вводиться „совмѣстное обучение“ в комерційній школі; розширюється земська бібліотека і відкривається при ній читальня, для чого будувється окрехий дім; а цю бібліотеку уведе і подарована земству відомим бібліографом Ст. Ів. Пономарьовим велика книгозбірня

яка зараз ая браком місця переходується в книжму помешканні; в пій книгозбірні, старанно збірний Ст. Ів. Пономарьовим виродево 65 років, е окрім власних творів, перші видані творів Вілієвського, Неарасова, Толстих і інших, видані же при житті авторів, старі числа „Отечества. Записк“, „Сина Отечества“ і інших старих часописів з першими статтями Вілієвського, Пущкина, Тургнева, Достоевського... книги 1790, 1800, 1860-х років і інші бібліографічні рарітети. Е навіть рукописні книги. Тепер заводиться телефон по усьому повіті, одкриваєся цей оешн хлоп'яча гімназія, а правими урядових гімназій; гадають відирити учительський і ститут. Таким чином, ми тепер маємо: 4 середні школи—дві хлоп'ячих і дві дівчатих; повитову, технічну, ремесленну, 7 початкових.

Все це робиться, дякуючи земству. Город же до самого останнього часу виявляв повну бездіяльність і тепер, приторомлений працею земства, виявляє до діла: побавдував кам'яних крамниць на базарі, здавши їх в реяду євреям, абзудував артезіанський колодезь, почав брукуювати шляхи, заводять новий парк, гадає завести водопровод, провдуть електричне освітлення, для чого ровкопує ґорку на Красногорській вулиці, де має стояти електрична станція. Під час розкопки ачоходять людські кістяки, так, напр., знайдено кістяк одного чоловіка, біля якого лежала збоку шабля. Та ледве доторкнувся аступ до кісток—останні розкопався, а шабля так іржавіла, що коли одна людина попробувала згнути її, вона переламалась на двоє; ачоходяться і самі черепи без кістяків. Знайдено кам'яний наконечник списа. Знайдено засипану землею якусь гидку аму, а в ній на дві кількі перетрухлих кістяків—великих і мале-ких. Не так давно, яких небуло 100 а лишком років, це місце було річкою, яка ввадала в Сауч. Гора, що ровкопується тепер, творила ливий різок, а протилежна, де стоить сабля Раєнікових і інших—правий. Копавши в цьому місці землю під фундаменти будівель, часто ачоходять по 15—12 черепів.

Такі сучасні справи у Конотолі. Одначе, не дивлячись на все вище сказане, йому отається ще де чого багато побачити. Так, напр., варт би авернути увагу на антисанітарне становище міста: в осени на головних вулицях буває така сила ґною, а літом в повітрі така курява стоїть цілими днями, що не можна віпротви, ні прохати. Вагато вулиць ще не брукюваних, а через це на їх таке багато, що часто загрувають коні, топляються свині і верідко в осени можна стринуть гурт людей на вулиці, що спільними силами виритуює скотину. За цим останнім проявля людина не примічає гарних сторін Конотопу.

Справочний одділ.

Напередні відомості Недаія, 8-го январа. Пр. Григорія, Омеляна, Іллі, Антонія, мч. Василія. Сх. сон. 7 год. 50 хв., зах. сон. 4 год. 32 хв

Понеділок, 9-го январа. Симч. Полієвкца, св. Пилипа, митропол. Московського, пр. Петра, ел. Севаст. Сх. сон. 7 год. 49 хв., зах. сон. 4 год. 34 хв. Театр гор. вар. долу. 8-го янв. Ранком—„Вурлака“, У вечері—„Енеїда“. 9-го янв.—„Дві семі“.

Редактор В. Яновський.

Видавць С. Чикаленко.

уже поспшиям поїз дом знов в північ...

Через три дві ранком о деостій годині О'Долейль в'їзав в Неаполь, в той чудовий Неаполь, про який італійці кажуть „Vedi Napoli e poi mori“ (Подививсь на Неаполь, а потім умри).

Але його це не цікавило. Він увесь був а-няний думками, що сьогодні ємий день і о півдні т. е. через дві години прийде „Джордж Вашингтон“. „Чи астигне він зробити своє? Із станції автомоблем почмаєся він а поліцію, а відліть а поліцаєми на пристає. Коли О'Долейль понав в порт, він побачив, що „Джорж Вашингтон“ вже прийшов. Матроси лагодили спускати східні. Поліцаї енергійно розгавляли натовп, наближаючись до пароплава. Незабаром О'Долейль побачив, що по положених сходах спускається перший пасажир. Це був Петрозіно. Він держав в руках пакуники. Коли він став на землю, то його, як ачачайно, оточила юрба жєбраців. Петрозіно, не звертаючи на них уваги, шукав очима О'Долейля. З юрба висуваюсь перед ним висоний синий дід: „Per l'amor di Dio, signore!“ (Ради Бога, панел).

Петрозіно поставив кюфри на землю і поліз в кишенью за грішми, посміхаючись та киваючи головою до О'Долейля... Але в цю мить жєбрак вихопив з-під лахміття штилет і а усей силі вдарив ним Петрозіно у груди... Коли підбіг О'Долейль, то ачлониць вже знак, а Петрозіно лежав на землі і в-під його тоненьким струмочком бігла кров... Він не дихав... В грудях у його старчав штилет, держак якого узяв а себе чорну чоловічу руку... Г. Гаєнко.

3 9-го цього яхваря В ТОРГОВОМУ ДОМІ

К. ЛЮДЖИВЪ Х С-НИ Хрещатик 31.

ВЕЛИКА ЗВИЧАЙНА РОСПРОДАЖА

Одділ жіночого конфексіону

Плюшові, суконні, і з англійськ. матерії речі на ваті і на хутрах, а також і на лице хутром, драпові речі і вбрання

з знижкою од 25 до 60%

Хутрові горжети і муфти з знижкою од 20 до 40%

100 шовкових, шерстян., кружеви. і батистов. блузок. Капоти, спідниці верхні і спідні, матіне і готове вбрання, з знижкою од 25 до 60%

В мануфактурному одділі:

- Канаус чорний і кольоровий . . . од 50 к.
Муслі де-Лен . . . од 45 к.
Поплін всяких кольорів . . . од 95 к.
Вуалі шерстяні . . . од 65 к.
Шіфони для вбрання . . . од 1 р. 25 к.
Газ подвійної ширини . . . по 50 к.
Сукно всіх кольорів . . . по 1 р. 10 к.
Ситець . . . од 8 к.

На весь лишок краму велика знижка!!!

Ковдри і хустки з знижкою 40%

5000 ріжних лишків суконний одділ:

- Одрізи на вбрання . . . од 5 р. 50 к.
пальта драп. . . од 8 р. 50 к.
На весь суконний крам знижка 20%

Чоловічий одділ:

- Вбрання готове . . . од карб. 12
Осінні пальта готов. . . од " 14
Зимні пальта на ваті . . . од " 35
Пальта на хутрі . . . од " 60

На другий крам знижка 20%

Дитячий одділ,

на всі дитячі речі знижка 20%

Дітям при бігунці ризачці, колах, катарах не можна давати коров'ячого молока, а кращою його заміною в цих випадках є лінійське молочна мука „АЛПИНА“.

Притулок для породиль М. І. Дмитрієвої-Лінецьвської

Зуб на лі-Бр. Тетельбаум, Проріва 24.

Кабинет зубного лікаря Дем'яновича

ЛІЦА Будівничий техник

Всякі

„А. Я. Золотничик“

Сен-Бернар

Шлюбні розлуки

Українська Книгарня в Одесі

Вимагайте скрізь!

Ліндта

У Г. Вороніжі

В Лубках

У Миргороді (Полтавц.)

Водесі

У Катеринославі

В Курському

В Борішполі

У Херсоні

Новий водевіль „По Мюлеру“

В Мелітополі

В Елисаветі

В Лубках

ЩЕ НЕЧУВАНУ каракульська шапка Тільки за 2 карб.

УКРАЇНЬСЬКА КРАМНИЦЯ ЗОЛОТАРЕНКА ТА АВРАМЕНКА. Великий вибір панчох, шарпеток, рукавиць, галстуків, підтяжок, запонок, білизни чоловічої, жіночої та дитячої.

ДЛЯ ЗІМИ необхід. кож. плетений підшавк еластич. обхват, швидко стян гарно зберіг. від холоду.

ВЕЛИКА РОСПРОДАЖА 10-ГО З С. М. „ЖАК“ В. ВАСИЛЬКІВСЬКА, 6. На весь крам, що знаходиться в крамниці знижка до 40%

В ЕЛИСАВЕТІ Сансетграді передплатувати і купувати в роздріб „РАДУ“ на таких самих умовах як і в конторі та в українській книгарні

Акціонерне Т-во „Вл. А. Долінський“ Хрещатик Гранд-Готель у дворі.

Нові нафтові двигуни для млинів та молотилок „ЦЕРКУН“

Відомі на весь світ плуги та рядові сідалки РУД. САЖКА. Найкращі англійські сепаратори ЛІСТЕРА.

САМА ЕКОНОМНА І МІЦНА ЕЛЕКТРИЧНА ЛЯМПА. Найбільша продуктивність горіння. Горить у всяких становищах. Білий рівний світ.

Загальний технічний конторі Інж. техн. А. С. РИВЛІН та Д. М. БРАМНИК. КИЇВ, ПУШКІНСЬКА, 2, тел. 1395.

В 1912 ГОДУ ІСПОЛНЯЄТЬСЯ 10-ЛІТТЯ НАУЧНОГО І ЛІТЕРАТУРНОГО ЖУРНАЛА

„Вісник Знанія“ 52 №№

6 ЛІТЕРАТУРНИХ АЛЬМАНАХОВ 3 ВИП. ПРАКТИЧЕНОГО ЕНЦИКЛОПЕДИ:

1-й абонемент: 12 вип. ілюстрир. біографіч. бібліот. 2-й абонемент: 16 випусків соч. великих людей, еволюція міра.

3-й абонемент: Ілюстрована ІСТОРІЯ РОСІЇ Н. КОСТОМАРОВА 4-й абонемент: СВОДЬ ЗАКОНОВ ГОСУДАРСТВЕННИХ, ГРАЖДАНСКИХ, УГОЛОВНИХ, в 16 вип.

Підписний 3-го і др. абонементів можуть отримувати з доплатою в 4 р. 50 к. сочинення, що виходять в цей час. Підписна ціна на „Віст. Знанія“ з газетою „Неділя“ в місяць призначена в годі 8 р., з перес. 9 р., за границю 12 р. Розрочки: при підписі 3 р., 10 марта, 20 ауг. по 2 р. Подл. на два абон. вносить: при подл. 3 р., 10 марта, 10 июня і 20 ауг. по 3 р., 20 сент. 1 р. 50 к. Годов. подл. вносить: при подл. на поже середня дом. 1911 г. можуть отримувати ПРЕМІЙНІ КНИЖКИ на 2 р. ПОДРОБН. ОБ'ЯВЛ. БЕЗПЛАТНО. Бібліотекам-читальн., народн. учит. Федьш., педагогич., волосн. писар. — уступки: вмісто 9 р. платити 8 р. при заблагов. подл. Адресь: С.-ПЕТЕРБУРГЪ, НЕВСЬКІЙ ПР., № 40, Контора „Віст. Знанія“.